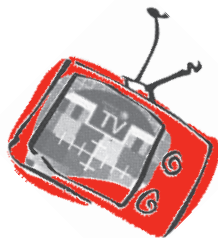

d'entitats de
persones usuàries
de l'audiovisual

Televisió i família:

activitats

per a debat

Setembre 2006

Televisió i família: activitats per a debat

El dia 4 de desembre de 2001, a iniciativa del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, es va constituir el Fòrum de les persones usuàries de l'Audiovisual, amb l'objectiu de ser un marc de referència per intercanviar coneixements i idees, i donar resposta a les demandes de la societat civil en aquest sector.

Integren el Fòrum entitats, associacions, organismes, universitats, sindicats i col·legis professionals, interessats en el món dels usuaris dels mitjans audiovisuals. El Fòrum s'organitza en grups de treball per aprofundir en temes específics i elaborar documents que promoguin la qualitat dels continguts i el bon ús dels mitjans. Les seves recomanacions no tenen caràcter vinculant per al CAC.

Aquest document va ser aprovat en la sessió plenària del Fòrum el 21 d'abril de 2005.

RECOMANACIONS

1. La responsabilitat del que veuen els infants a la televisió és, bàsicament, de les persones adultes que hi conviuen. És bo pactar amb ells la selecció de programes adequats a la seva edat i als seus interessos. Ensenyem-los a triar.
2. Limitem el temps que els infants dediquen a la televisió. El televisor no ha d'estar tot el dia encès. Apaguem-lo quan el programa seleccionat s'hagi acabat.
3. Procurem mirar la televisió amb els nostres fills i filles i comentem els programes i la publicitat. Aprofitem els valors de la televisió.
4. Ensenyem als infants a qüestionar i a valorar allò que veuen a la televisió tot estimulant la seva capacitat crítica. Ajudem-los a entendre la diferència entre realitat i ficció.
5. Si no podem estar amb els nostres fills i filles, interessem-nos pel que miren i pels motius de les seves preferències.
6. Mirar la televisió no ha de treure hores de son, que són necessàries per al bon desenvolupament físic i psíquic dels nostres infants.
7. Traurem més profit de la televisió utilitzant el vídeo o el DVD per enregistrar els programes que puguin interessar més als nostres infants.
8. Busquem alternatives al consum televisiu: jugar, llegir, fer esport, anar amb els amics i amigues, etc. Hi ha moltes coses a fer a més de mirar la televisió.
9. No deixem que la televisió sigui l'única font d'informació i l'única opció cultural dels nostres infants. Ajudem-los a interessar-se per la premsa, la ràdio, el cinema, el teatre, etc.
10. Recordem que els infants tendeixen a imitar la manera de fer dels adults també pel que fa a la televisió.

INTRODUCCIÓ

Les recomanacions sobre televisió i família elaborades pel Fòrum d'entitats de persones usuàries de l'audiovisual volen ser un instrument de reflexió i de treball per millorar les relacions entre els infants, la televisió i la família. Amb aquest objectiu es va presentar el document amb les deu recomanacions¹ i també s'han realitzat els deu anuncis televisius per difondre cada una de les recomanacions.

Aquest material està plantejat com a ajuda als formadors i formadores que vulguin treballar el consum televisiu amb els pares i mares.

El material presentat està segmentat en deu apartats, que corresponen a cadascuna de les recomanacions amb la intenció de poder treballar-les de manera independent, bo i seleccionant les que es considerin oportunes.

A cada recomanació trobareu una breu presentació per introduir el tema i, tot seguit, diverses propostes de treball. Generalment, la primera activitat és una aproximació a la qüestió i les següents intenten tractar la recomanació amb una certa profunditat.

Les sessions amb els pares i mares es poden iniciar amb el visionat de l'espot corresponent a la recomanació que s'ha decidit treballar.

¹ Díptic *Televisió i Família. Recomanacions*. Consell de l'Audiovisual de Catalunya. Fòrum d'entitats de persones usuàries de l'audiovisual

1. La responsabilitat del que veuen els infants a la televisió és bàsicament de les persones adultes que hi conviuen. És bo pactar amb ells la selecció de programes adequats a la seva edat i als seus interessos. Ensenyem-los a triar.

PRESENTACIÓ

Habitualment, som els pares i les mares els que ensenyem als nostres fills i filles a escollir allò que creiem que és positiu per al seu desenvolupament. Cada dia els ajudem a seleccionar els aliments que els fan créixer i estar sans, la roba que necessiten per protegir-se del fred, per exemple, o bé hàbits d'higiene personal com dutxar-se o rentar-se les dents, etc.

Amb la televisió potser ens costa una mica més ensenyar-los a escollir. A més, no sempre tenim prou informació sobre els programes. Hi ha, però, algunes informacions que ens poden ajudar a educar en la selecció, com ara la senyalització o l'hora d'emissió².

² Des de les 6.00 a les 22.00 hores no es poden emetre programes susceptibles de perjudicar el desenvolupament físic, mental o moral d'infants i adolescents. En els contenidors infantils només hi pot haver programes senyalitzats com a *especialment recomanats per a la infància, per a la infància, per a tothom, no recomanats per a menors de 7 anys i no recomanats per a menors de 10 anys*. (Vegeu el tríptic *Senyalització de programes televisius* del Fòrum d'entitats de les persones usuàries de l'audiovisual del Consell de l'Audiovisual de Catalunya.)

ACTIVITATS

1. Aprendre a seleccionar

Podem començar l'activitat pensant en alguns àmbits de l'educació dels nostres fills i filles en els quals hem de prendre decisions, d'on i com traiem la informació que necessitem per prendre-les o com limitem i pactem qüestions determinades sobre els seus hàbits i comportaments:

Exemples

ÀMBITS DE DECISIÓ	COM ENS ORIENTEM	COM LIMITEM I PACTEM
Alimentació	Pediatra, coneixements personals...	
Higiene	Dentista, metge...	
Lectura	Biblioteca, escola...	
Roba	Climatologia, situació...	
Esport	Edat, preferència, lloc...	

2. Selecció de programes

Podem plantejar-nos les mateixes qüestions pel que fa a les decisions entorn dels programes de televisió que convé o no que vegin els nostres fills i filles. Es tracta de veure si es fa un consum indiscriminat de la televisió o si es tenen en compte alguns criteris per seleccionar els programes. Podem respondre tres preguntes generals per començar a treballar els hàbits en aquest camp:

1. Nosaltres, a casa, seleccionem el que mirem?
2. Seleccionem el que miren els nostres fills i filles?
3. Com ho fem? Amb imposició? Amb negociació o pacte? Quin és el sistema més habitual?

Pensem en el que ens pot ajudar a saber si un programa és adequat o no per als nostres infants.

1. L'hem vist alguna vegada?
2. Busquem informació sobre el seu contingut?
3. En parlem amb la família, amb els companys de feina o amb els amics?
4. Ens fixem en la senyalització?
5. Tenim en compte l'hora d'emissió?

Aprofundim en la nostra experiència:

- Quins programes són motiu de debat?
- Quines persones acostumen a participar en aquest debat?
- Quines argumentacions donen els fills i filles sobre els programes que miren?
- Quines justificacions acostumem a donar-los sobre si un programa és adequat o no?
- Quina és l'última vegada que vam cedir en la negociació?
- Quina és l'última vegada que no vam cedir en la negociació?
- Quins altres aspectes intervenen a l'hora de decidir què es fa? Tractem de concretar-los.

2. Limitem el temps que els infants dediquen a la televisió. El televisor no ha d'estar tot el dia encès. Apaguem-lo quan el programa seleccionat s'hagi acabat.

PRESENTACIÓ

Els estudis i recerques que s'han dut a terme sobre quant de temps els infants dediquen a la televisió confirmen que els nens i les nenes d'avui miren massa la televisió: una mitjana de tres hores diàries. Es passen més hores a l'any davant la televisió (950 hores) que a l'escola (900 hores)³. Per tant, queixar-nos com a pares i mares de la influència negativa que pot tenir la televisió en els nostres infants pot resultar contradictori. Hem de prendre mesures i establir accions específiques per millorar la situació.

³ *Llibre blanc: L'educació en l'entorn audiovisual*. Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya, 2003.

ACTIVITATS

1. Aprendre a limitar el temps

Reflexionem i posem en comú les respostes a aquestes qüestions:

- Quant de temps dediquen cada dia els nostres infants a mirar la televisió?
- Quant de temps creiem que hi dediquen durant tota la setmana? I els caps de setmana? I durant les vacances?
- Mirem la televisió durant l'esmorzar, el dinar i el sopar? Creiem que és adient? Per què?
- Pactem amb els nostres infants quant de temps han de mirar la televisió entre setmana i quant durant els caps de setmana?
- Comptem quantes hores miren la televisió els nostres infants durant tota la setmana. Es poden reduir? Quant?
- Tenim el televisor sempre encès quan som a casa? Si no, quant de temps el tenim encès i quant apagat?
- Com a pares i mares tenim el deure d'ajudar els nostres fills i filles a saber tancar la televisió quan s'ha acabat el programa seleccionat. Què en pensem?

Algunes consideracions al voltant de mirar la televisió en excés

- Hi ha estudis que associen l'excés de consum de televisió a problemes de salut, tant mentals com físics. En un estudi elaborat a Nova Zelanda es va trobar una associació clara entre mirar la televisió durant més de dues hores al dia en els primers anys i: el sobreprès, nivells alts de colesterol, fumar i una condició física pobre una dècada més tard.
- L'American Academy of Pediatrics proposa que els pares i mares limitin el *temps* de la televisió dels infants a una o dues hores. De fet, les dades suggereixen que menys d'una hora diària seria més adient.
- Altres estudis diuen que els infants que miren la televisió en excés presenten:

Rendiment escolar baix

Trastorn de dèficit d'atenció

Dificultats per realitzar tasques que comportin esforç

Tendència a viure en un món imaginari, allunyat de la realitat

Imitació de comportaments negatius dels personatges

Irritabilitat si no se'ls deixa mirar la televisió

Abandonament d'altres activitats

Manca de comunicació amb els altres

Hi esteu d'acord? Què més els pot passar? Compartiu les vostres experiències.

2. Modificació dels hàbits de consum

Confeccionem una llista dels programes que miren els nostres infants al llarg de la setmana, a partir de la graella següent:

Anotem, també, les hores en què la televisió està apagada.

	DI.	Dt.	Dc.	Dj.	Dv.	Ds.	Dg.
Matí							
Migdia							
Tarda							
Nit							

Marquem els programes de televisió que siguin prescindibles. Els infants hi estaran d'acord?

Si no som a casa quan els nostres fills i filles miren la televisió, fem que ells mateixos omplin la graella si tenen més de 6 anys. Si no, ho pot fer la persona que es quedi amb ells.

	DI.	Dt.	Dc.	Dj.	Dv.	Ds.	Dg.
Matí							
Migdia							
Tarda							
Nit							

3. Procurem mirar la televisió amb els nostres fills i filles i comentem els programes i la publicitat. Aprofitem els valors de la televisió.

PRESENTACIÓ

La difícil conciliació entre l'horari laboral i familiar provoca que, molt sovint, els infants acostumin a mirar la televisió sols. No cal culpabilitzar-se d'una situació que de vegades no és fàcil canviar. Senzillament, es tracta d'aprofitar les estones en les quals estem junts i podem mirar la televisió per comentar allò que estem mirant.

Oferim algunes propostes per aprendre a mirar la televisió plegats. La primera pot ser establir un dia a la setmana i un horari concret per mirar i parlar de la televisió junts.

ACTIVITATS

1. Algunes preguntes a debat

En primer lloc, proposem observar i comentar l'acudit següent:

La soledad del niño. Barcelona: Barcanova, 1994

- Acostumem a mirar la televisió amb els nostres infants?
- Si no ho podem fer, som conscients que caldria fer-ho de tant en tant?
- Quan ho fem, parlem o comentem el que estem mirant?
- Quins temes acostumen a sortir, per exemple, als anuncis?
- Creiem que podem aprendre alguna cosa dels programes que mirem conjuntament o bé de la publicitat? Quina?

2. Què podem aprendre amb la televisió?

L'objectiu d'aquesta activitat és mostrar a les famílies que la majoria dels programes i anuncis que veiem habitualment poden tenir valor educatiu si sabem utilitzar unes estratègies determinades.

Proposem visionar un anunci o un fragment d'un programa dels que habitualment s'emeten en horari protegit.

Intentem fer una pluja d'idees ràpida dels aspectes que faríem notar als nostres fills i filles.

Tot seguit, adjuntem una llista de valors a observar en aquests programes televisius.

Proposem anotar quins d'aquests valors es mostren en l'anunci o programa i quins no.

Valors que podem observar

- Es plantegen situacions on quedi clar que cal respectar els drets humans.
- Hi ha escenes en què els personatges es comporten amb actituds solidàries i amb ganes de participar en els problemes socials.
- Els personatges que surten saben resoldre els conflictes de manera dialogant i no recorren a la violència.
- Els personatges representen la pluralitat social i no únicament un sol grup social.
- Quan es planteja un conflicte s'explica per què ha passat i quines conseqüències té.
- Hi ha escenes en què es mostra que cal preservar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones.
- Es mostren situacions on els personatges són respectuosos amb el medi ambient.
- Els personatges demostren confiança amb si mateixos tot acceptant el seu propi cos i la seva pròpia identitat.
- Apareixen persones amb diversitat física i psicològica.
- Els personatges tenen sentit crític i capacitat per autocriticar-se.
- Hi ha escenes on es valora la importància de tenir hàbits de vida saludables.

Graella per anotar:

Valors que apareixen	Valors que no apareixen

Quines conclusions en podem extreure?

Considerem adequat el contingut de l'anunci o programa? Per què?

Intentem imaginar quins són els canvis que s'haurien d'introduir en aquest programa per cobrir els mínims.

4. Ensenyem als infants a qüestionar i a valorar allò que veuen a la televisió tot estimulant la seva capacitat crítica. Ajudem-los a entendre la diferència entre realitat i ficció.

PRESENTACIÓ

Un dels problemes fonamentals dels infants en relació amb la televisió és la confusió entre realitat i ficció. Un dels problemes fonamentals en la relació que els adults mantenim amb la televisió és la confusió entre realitat i discurs sobre la realitat.

Les activitats que segueixen tenen com a objectiu fonamental ajudar a prendre consciència d'aquestes diferències.

ACTIVITATS

1. Selecció de la realitat

- Estem d'acord amb l'enunciat següent: "La televisió és una finestra oberta a la realitat"? En quin sentit hi podem estar d'acord? En quin sentit no?
- Els telenotícies tenen com a objectiu informar-nos sobre les notícies més importants del dia. Ens diuen les mateixes coses els informatius de les diverses cadenes? Ens les diuen de la mateixa manera?
- Al sumari inicial i final de l'informatiu ens indiquen les quatre notícies més importants del dia. Però, ens estan dient que són les més importants o bé que són les que hem de considerar importants? Hi ha una altra manera de fer-ho?
- Què comporta, això? Vol dir que menteixen? Vol dir que manipulen? Tots els informatius? Alguns? Cap? Per què?

2. Televisió i manipulació

Pel complementar aquest debat, o en comptes d'aquest debat, proposem fer plegats l'activitat "Fam i guerra a Libèria", que es pot trobar a *Com veure la TV? Material didàctic per a infants i joves. II Els informatius*. Es tracta de reproduir en el grup l'experiència que fan cada dia els i les periodistes d'informatius a les cadenes de televisió.

Tenim, en brut, totes les imatges que els i les professionals van rebre un dia sobre la fam a Libèria com a conseqüència de la guerra. Volem donar aquesta notícia però no tenim gaire temps. Només hem de seleccionar cinc plans. Cadascú indica els cinc plans que triaria i l'ordre en què els col·locaria. Després es posen en comú les diverses tries, amb la consegüent discussió.

Hem de descobrir que és impossible ser objectiu i que tota tria comporta, de manera voluntària o involuntària, unes conseqüències ideològiques i ètiques.

Després de la posada en comú i del debat sobre els resultats, podem presentar als pares i mares les dues accepcions que els diccionaris fan del terme *manipulació*:

- Operar amb les mans o amb qualsevol altre instrument.
- Intervenir en alguna cosa alterant-la amb habilitat i malícia per aconseguir un objectiu.

- En quin o en quins dels dos sentits es pot aplicar el concepte de *manipulació* a l'activitat que hem fet? I als programes de televisió?

Tot seguit, podem veure un fragment del programa de Corporació Multimedia titulat *El repte per a la llibertat* ⁴, en el qual hi ha un capítol dedicat a la publicitat on es veu com la model d'un espot publicitari és el resultat d'unir plans corresponents a tres models, una de cos, una de la cara i una de les mans.

- Què us sembla? Es pot parlar de manipulació? En quin dels dos sentits?
- S'apliquen d'alguna manera tècniques com aquesta a altres tipus de programes? Als informatius, per exemple?

⁴ Aquest vídeo es pot aconseguir a qualsevol Centre de Recursos Pedagògics

5. Si no podem estar amb els nostres fills i filles, interessem-nos pel que miren i pels motius de les seves preferències.

PRESENTACIÓ

La nostra dedicació laboral i la saturació dels horaris impedeixen, de vegades, poder parlar, jugar, passejar, mirar la televisió amb els nostres fills i filles, etc. Fins i tot quan som a casa no sempre tenim temps per compartir amb ells l'experiència de mirar la televisió. Per això sovint els nens i les nenes la miren tots sols⁵.

Tenint en compte que la mediació dels adults és imprescindible perquè el consum televisiu dels infants sigui profitós, cal cercar alternatives a la nostra absència quan aquesta sigui inevitable.

⁵ Es pot fer una referència al punt 3 si s'ha treballat. Si al debat no es tracta el punt 3 caldria introduir aquesta idea.

ACTIVITATS

1. Qüestions per al debat

La televisió és un referent cultural i amb capacitat per formar-nos i per alimentar-nos culturalment. D'això n'han fet broma molts humoristes gràfics, que veuen en la televisió un motiu per a la reflexió i per a la crítica.

elroto@inicia.es

Publicat a *El País* el 26 de febrer de 2004.

- Què ens fa pensar el dibuix d'El Roto?
- Estem d'acord en què la televisió *alimenta* (forma, educa)? De quina manera ho fa?
- Pensem que els continguts de la televisió són sempre recomanables?
- Quins programes agraden més als nostres fills i filles?
- Per què els atrauen? Quines necessitats o desitjos satisfan aquests programes?

- Els coneixem? Els hem vist amb ells?
- Si no podem mirar la televisió amb els nostres fills i filles, trobem maneres de conèixer els programes que veuen? Com ho fem?
- I de conèixer el perquè dels seus gustos? Com?

Per què és important conèixer els motius pels quals alguns programes de televisió agraden als infants? Recordem que les emocions tenen un pes fonamental en la força socialitzadora de les comunicacions: només influeix allò que suscita una resposta emocional.

2. Activitat d'aprofundiment

En l'horari de protecció de la infància⁶ són pocs els continguts que han estat pensats de forma expressa per a aquest públic. Els continguts de vegades no s'adeqüen a la Instrucció sobre protecció de la infància i l'adolescència, senyalització orientativa i dret a la informació de les persones usuàries dels serveis de televisió (DOGC 07.12.04). Alguns operadors incompleixen la normativa citada.

Com a adults hauríem de conèixer la programació, sobretot aquella a la qual estan exposats els infants. Podem treballar amb una fotocòpia de la graella televisiva de qualsevol diari un dia qualsevol.

Observant la graella, sobretot en l'horari que va de les 17.00 a les 22.00 hores, es pot proposar:

1. Fem una selecció dels programes en funció de:
 - Les indicacions que es troben de les edats recomanades.
 - El que coneixem sobre els continguts.Coincideixen les dues seleccions?
2. Quina selecció creiem que farien els nostres fills i filles?
3. Coincideix la nostra selecció amb la que farien ells?
4. Quins són els seus programes favorits? Els hem vist mai amb ells? Com són els personatges que hi apareixen (edat, sexe, dedicació, qualitats, defectes, etc.).
5. Com podem conèixer millor tant els continguts dels programes que agraden als nostres fills i filles com els temes que els interessen?

⁶ Des de les 6.00 a les 22.00 hores no es poden emetre programes susceptibles de perjudicar el desenvolupament físic, mental o moral d'infants i adolescents. (Vegeu el tríptic *Senyalització de programes televisius*.)

6. Mirar la televisió no ha de treure hores de son que són necessàries per al bon desenvolupament físic i psíquic dels nostres infants.

PRESENTACIÓ

Des de fa uns anys, molts docents constaten una manca de concentració considerable entre els seus alumnes i també una certa tendència a la somnolència o irritabilitat, sobretot durant les primeres classes del matí. Així mateix, algunes enquestes fetes entre l'alumnat posen en relleu que miren habitualment programes televisius que s'emeten en horari nocturn.

Els pediatres aconsellen que cal habituar els infants a uns bons hàbits de descans evitant que l'última activitat del dia, abans d'anar a dormir, sigui mirar la televisió; per contra, altres hàbits com la lectura són molt més relaxants.

ACTIVITATS

1. Respectar les hores de son necessàries

Proposem un debat inicial que ens ajudi a reflexionar plegats.

- Creiem que és important vetllar pel descans dels nostres fills i filles?
- Quantes hores creieu que han de dormir els infants més petits? I els més grans?
- Creiem que també cal controlar les hores de descans dels adolescents?
- Quins efectes hem detectat que produeix la manca de descans en els nostres infants?
- Tenim establert un horari determinat per encendre i apagar la televisió a casa? Sabem, abans de començar a veure un programa, a quina hora s'acaba?
- Tenim establerta una hora fixa per anar a dormir?
- És possible, abans d'anar a dormir, fer alguna cosa que no sigui mirar la televisió? Podem posar-ne exemples?
- Ens pressionen els nostres fills i filles perquè els deixem veure la programació nocturna? Quin tipus de programa volen veure? Sabem posar límits a les seves demandes televisives?
- Recordem algun dia en què no vam mirar la televisió abans d'anar a dormir i vam fer alguna altra cosa amb els nostres fills i filles?
- Sabem que hi ha un horari protegit d'emissió televisiva? Sabem a quina hora s'acaba? Creiem que els operadors televisius compleixen aquest horari protegit?

2. Alguns consells

Per tal d'establir un cert control en el consum televisiu que fan els nostres infants proposem debatre aquestes qüestions:

- Quants televisors tenim a casa?
- Els infants tenen un aparell de televisió a la seva habitació?
- En cas que el tinguin, com podem controlar que no la mirin a la nit?
- Creiem que hi ha algun programa que s'emeti en horari nocturn que pot ser adequat per als infants? En cas afirmatiu, podem enregistrar-lo i mirar-lo en un altre moment. Ho fem habitualment?
- Pensem en fórmules per establir un pacte per al consum diari de televisió amb els nostres fills i filles. Com podria ser aquest pacte?

(Alguns dels aspectes que poden ajudar-nos a pactar són mirar junts algun programa acordat i enregistrar en vídeo/DVD; plantejar el fet d'anar a dormir de manera positiva; acompanyar-los al llit, i compartir una estona de lectura o xerrada, etc.).

7. Traurem més profit de la televisió utilitzant el vídeo o el DVD per enregistrar els programes que puguin interessar més als nostres infants.

PRESENTACIÓ

Els moments en què els infants poden accedir a la televisió no sempre coincideixen amb aquells en què s'emeten els programes que els poden interessar més.

Les tecnologies de la informació i de la comunicació faciliten cada vegada més la solució d'aquest problema, però les famílies no sempre en sabem treure tot el partit que podríem.

ACTIVITATS

1. Qüestions per al debat

- Estem d'acord que l'ús del vídeo pot servir per racionalitzar el temps que els infants dediquen a mirar la televisió? Per què?
- Quins avantatges pot tenir enregistrar els programes?
- Utilitzem normalment el vídeo o el DVD per enregistrar programes de televisió?
- Sabem utilitzar el vídeo o el DVD per enregistrar?
- En saben els nostres infants?
- Ensenyem als infants a enregistrar? O ens n'ensenyen ells a nosaltres?
- Sabem amb anticipació quins són els programes que ens interessen més?
- Ens organitzem per enregistrar-los quan els fan a unes hores en què no som a casa o quan preferim anar a dormir?
- Quins programes de televisió veiem enregistrats?
- És possible pactar que s'enregistri les emissions de tota una setmana?
- Enregistrem programes emesos en horari protegit?
- Calculem el temps que dura el programa enregistrat per no quedar-nos a mitges?
- Ens informem, abans de començar a mirar un programa, sobre a quina hora s'acabarà, tenint en compte els possibles retards?

2. Activitat d'aprofundiment

-A partir del que s'ha comentat fins ara i a partir del que sabem sobre programes interessants que s'emeten en hores en les quals no tenim accés a la televisió, podem elaborar una llista amb els programes que enregistrarem i a quina hora els mirarem.

- També ens podem proposar ensenyar als infants a:

- Mirar la graella de la programació televisiva del dia.
- Triar allò que els interessaria mirar.
- Programar-ho i enregistrar-ho.

- Fem una llista de programes que agraden més als diversos membres de la família.

- Votem els programes seleccionats per decidir què s'enregistrarà.

- Pactem el o els moments més adients per mirar-los.

- Analitzem els valors/contravalors. Coincideixen amb els que ens agraden?

- Podem organitzar una petita videoteca dels programes o les pel·lícules que ens agraden i organitzar-la per edats, temes, etc.

8. Busquem alternatives al consum televisiu: jugar, llegir, fer esport, anar amb els amics i amigues, etc. Hi ha moltes coses a fer a més de mirar la televisió.

PRESENTACIÓ

Els nens i les nenes creixen cercant referents d'on puguin extreure informació per elaborar models de conducta, tipus de relació, formació sentimental, etc. Per a molts infants, la televisió s'ha convertit en un gran generador de referents. La seva presència arreu, la facilitat d'accés dels infants a aquest mitjà i l'ús que se'n fa, moltes vegades com a recurs per omplir hores, han fet que sigui un dels productes més utilitzats i un gran conformador d'imaginariis. Tot i això, creiem que és recomanable facilitar als infants altres maneres de gaudir de les seves hores de lleure i d'ampliar el ventall d'activitats que realitzen.

ACTIVITATS

1. Organització del temps lliure

Iniciem el debat amb aquestes preguntes:

- Què fan els nostres fills i filles quan s'acaba l'escola?
- Quines activitats extraescolars realitzen els nostres fills i filles? Veuen aquestes activitats com una extensió de l'escola, és a dir, com una obligació, o com una elecció personal de gaudi?
- Procurem pactar amb ells el temps que poden dedicar a activitats diverses (berenar, fer deures, jugar, mirar la televisió, etc.)?
- Quines propostes creiem que poden atreure els infants en el seu temps lliure?
- Moltes vegades hi ha un consum indiscriminat de televisió perquè és l'únic producte que els infants tenen a l'abast. Compartim amb els nostres fills i filles experiències culturals alternatives a la televisió?
- Parlem amb pares i mares dels companys dels nostres fills i filles de les activitats de lleure?
- Seria possible desenvolupar propostes de col·laboració entre les famílies per tal d'ajudar els infants a participar en activitats de lleure que reclamen la participació dels adults?

2. Recerca d'alternatives

Els pares i mares no podem oblidar la necessitat que tenim tots els éssers humans de disposar d'un temps de lleure. Cal trobar el difícil equilibri entre activitat i descans.

- Fem una llista de les activitats que "han de fer" els nens i les nenes quan arriben de l'escola. Comptem les hores que els queden lliures. Preguntem als nostres fills i filles quines coses els agradaria fer en aquest temps lliure. Establim un procés de negociació per organitzar a quines activitats dedicarem més o menys temps.
- Elaborem una llista amb pràctiques culturals diverses, entre elles mirar la televisió. De cadascuna apuntem quins valors positius i negatius se'n poden extreure, i perquè ens agradaria que els nostres fills i filles les fessin.
- A l'hora de mirar la televisió, no sempre és necessari que els pares o les mares hi siguem. Plantegem que un dia a la setmana es miri la televisió amb els amics i amigues, com una activitat socialitzadora més.
- Amb els pares i mares dels alumnes de la classe dels nostres fills podem compartir alguna activitat: anar a veure i/o participar en algun esport, sortir a jugar al carrer o al parc, anar a la biblioteca, al cinema, etc. Fem propostes que creiem que es puguin portar a terme. A poc a poc podria sortir una xarxa de famílies que, en petits grups, facilitarien un lleure diferent als infants.

9. No deixem que la televisió sigui l'única font d'informació i l'única opció cultural dels nostres infants. Ajudem-los a interessar-se per la premsa, la ràdio, el cinema, el teatre, etc.

PRESENTACIÓ

Segons nombrosos estudis, la majoria de les persones utilitza com a única font d'informació els missatges televisius. La manca de temps per contrastar les informacions amb altres fonts afavoreix que ens considerem ben informats només pel fet d'haver mirat la televisió.

Així mateix, la televisió s'ha anat convertint per a molts infants en l'única font d'accés a la cultura. Cal que els ampliem el ventall de possibilitats i que els ensenyem a descobrir altres pràctiques culturals.

ACTIVITATS

1. Estem informats?

Proposem que cadascú pensi quines són les fonts que utilitza habitualment per estar informat.

- La televisió
- La ràdio
- La premsa
- Internet
- Altres

- Acostumem a contrastar la informació de la televisió amb la d'altres mitjans?

- Quines diferències hi ha entre escoltar una notícia a la ràdio, veure-la a la televisió o llegir-la a la premsa o a Internet?

2. És la mateixa notícia?

Per portar a terme aquesta activitat és necessari disposar de la mateixa notícia en diferents formats:

- Diverses cadenes televisives
- Diverses emissores de ràdio
- Diversos diaris

Proposem veure, escoltar, llegir i treure conclusions:

- S'explica el mateix?
- S'explica de la mateixa manera?
- Quin mitjà ens aporta informació més completa sobre un mateix fet?
- Hi ha contradiccions?
- N'hi ha prou amb un sol mitjà per estar ben informat?

3. L'accés a les fonts d'informació

Per completar aquestes reflexions proposem portar a terme les activitats que figuren a La realitat social i la televisió, quarta activitat (*Astander*) del tema 7 de la guia didàctica *Com veure la TV? II Els informatius*⁷.

L'objectiu serà fer veure a les persones assistents allò que es diu a la conclusió de l'activitat:

"És francament perillós opinar sobre qualsevol fet del qual només tenim referència a partir d'un minut de televisió informativa.

Malauradament pocs cops tindrem al nostre abast el material complementari que ens farà descobrir aspectes ocults dels fets i ens ajudarà a formar-nos una opinió fonamentada, però sempre estem a temps de callar. Reconèixer la nostra ignorància sobre un tema, quan la nostra única font d'informació és la televisió, és un acte d'intel·ligència."

4. Què podem fer amb els nostres fills i filles?

Podem posar en comú amb els nostres fills i filles les següents reflexions o propostes:

El que diu la televisió és informació i opinió.

- Aprofitem notícies que cridin l'atenció dels infants per ensenyar-los a posar en qüestió les informacions tot formulant preguntes del tipus: Estàs segur que això és així? Pots mirar-t'ho des d'un altre punt de vista? Pots buscar la manera de saber alguna cosa més del què ha passat? On pots trobar més informació?

- Ensenyem-los a contrastar diferents opinions sobre un mateix fet partint d'esdeveniments propers que han passat a casa, a l'escola, al barri, etc.

⁷ *Com veure la TV? II Els Informatius*. Barcelona: Consell de l'Audiovisual de Catalunya, 2005.

10. Recordem que els infants tendeixen a imitar la manera de fer dels adults també pel que fa a la televisió.

PRESENTACIÓ

La conducta humana s'aprèn en gran mesura per imitació, bo i observant els comportaments i els hàbits de les altres persones. Els adults, concretament el pare o la mare, són els models més susceptibles de ser imitats per part dels infants. Imiten tant les conductes desitjables com les indesitjables. Així, doncs, els hàbits televisius dels pares i mares poden esdevenir els hàbits televisius dels infants. N'hem de ser conscients.

ACTIVITATS

1. Els infants ens imiten en tot moment

Reflexionem i posem en comú les respostes a aquestes qüestions:

- Quant de temps mirem la televisió cada dia? Què fan mentrestant els nostres fills i filles?
- Quins programes mirem habitualment? Creiem que són adients per als nostres fills i filles?
- Els programes de la televisió que nosaltres triem, els veiem amb els nostres fills i filles?
- A casa nostra, qui té el comandament a distància? Per què?
- Tenim en compte criteris de qualitat a l'hora de seleccionar els programes?
- Mirem programes titllats de *teleporqueria*?

2. Observem el nostre comportament

- Anotem en un paper què fem quan arribem a casa. (Per exemple: saludar els fills o filles, engegar ràpidament la televisió, posar-nos còmode, etc.)
- Si ens posem a mirar la televisió, ens acompanyen els fills i filles?
- Tenim algun programa de televisió preferit que no ens perdem mai? De quin tipus? Quan mirem aquest programa no permetem interrupcions?
- Fem comentaris sobre els continguts dels programes davant dels fills i filles? I ells? De quin tipus (per exemple: criticant, alabant, etc.)?
- Els nostres fills i filles ens veuen a fer altres activitats, com ara llegir.
- Creiem que els nostres fills i filles ens imiten? En quin tipus de conductes? I en els hàbits televisius?

Creiem que els nostres fills i filles es poden sentir frustrats per no veure algun programa que sigui vist o comentat pels seus amics i amigues?

LLISTAT D'ENTITATS, ASSOCIACIONS I ORGANITZACIONS DEL FÒRUM

Agència Catalana del Consum (ACC)
Associació de Consumidors de la Província de Barcelona (ACPB)
Associació de Mestres Rosa Sensat
Associació Promotora de l'Orientació del Consum de la Gent Gran (PROGRAM)
Asociación de Usuarios de la Comunicación (AUC)
Aula Mèdia. Educació en Comunicació
AIS Atenció i Investigació de Socioaddiccions
Col·legi de Pedagogs de Catalunya
Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya
Confederació de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat (CUS)
Departament d'Educació. Servei de Programes d'Innovació Educativa
Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat. (UAB)
Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual de la UPF
Drac Màgic
Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya (ESCAC)
Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna de la URL
Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Lleida
Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic
Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna de la URL
Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC)
Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC)
Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya (FCCUC)
Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya
Grup d'Entitats Catalanes (GEC)
Institut Català de les Dones (ICD)
Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona (ICE)
MITJANS. Xarxa d'Educadors i Comunicadors
Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació
Observatori Europeu de la Televisió Infantil
Observatori sobre la cobertura de Conflictes als mitjans de comunicació
Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC)
Sindicat de Periodistes de Catalunya (SPC)
Teleeduca, educació i comunicació, S.C.P
Telespectadors Associats de Catalunya (TAC)
Televisions Locals de Catalunya
Unió de Consumidors de Catalunya-UCC
Unió Sindical Obrera de Catalunya (USOC)
Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT)
USTEC-STEC

Fòrum

d'entitats de
persones usuàries
de l'audiovisual

forum.cac@gencat.net
www.audiovisualcat.cat

**Consell
de l'Audiovisual
de Catalunya**

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Educació
i Universitats**